

Pet tema za EU elektroenergetsku scenu u 2021.

SADRŽAJ

Pet tema koje će dominirati EU elektro-energetskom scenom u 2021.	OVDE
Najnovija nemačka TE na ugalj poslednja za zatvaranje	OVDE
ACER odobrio metodologiju za korišćenju prihoda od zagušenja kod prekograničnih kapaciteta	OVDE
ACER: Javna rasprava o definiciji regiona za obračun kapaciteta	OVDE
Cena dozvole za emisiju tone CO2 iznad 34 EUR	OVDE
Pandemija pomogla Nemačkoj da prebaci cilj smanjenja emisija CO2	OVDE
Poljska odgovorna za 70% emisija metana iz EU ugljenokopa.....	OVDE
Argus Media: Zamena goriva i COVID gasile evropske TE na ugalj u 2020.	OVDE
Nemački „zeleni rat“ u 2021.	OVDE
Rekordan pad cena struje u najvećoj evropskoj ekonomiji	OVDE
Rumunski energetske regulator ponovo pod udarom kritike	OVDE
Aluminijumska industrija koristi 6% globalnih kapaciteta TE na ugalj	OVDE
Velika Britanija i EU razrađuju detalje o energetske saradnji	OVDE
Smanjenje cene gasa na veleprodajnom tržištu Bugarske	OVDE
Kongres SAD izglasao Zakon NDAA koji pretenduje da blokira Severni tok	OVDE
Norveška kompanija odustala od sertifikacije Severnog toka 2	OVDE
TurkStream isporučio u Evropu 5,8 mlrd m3 gasa 2020. godine	OVDE
Tranzit ruskog gasa kroz Ukrajinu pao za 38%	OVDE
Može li azerbejdžanski gas konkurisati Gaspromu u Bugarskoj i Grčkoj?	OVDE
Gasprom: Izvoz u 2020. pao na 179 bcm, proizvodnja na 453 bcm	OVDE
Češka novim gasovodom gradi stratešku poziciju u tranzitu	OVDE
Petrol kompletirao kupovinu distributera struje E3	OVDE
Počeo komercijalni rad LNG terminala na Krku	OVDE
Evropski majorski u energetske tranziciji Evrope u 2020.	OVDE

Pet tema koje će dominirati EU elektro-energetskom scenom u 2021.

EDINBURG - Analitičari vodeće globalne energetske konsultantske firme, Vud Mekenzija (**Wood Mackenzie**) ukazuju na pet ključnih tema koje treba pratiti na evropskim tržištima električne energije 2021. godine:

1. Postavljanje temelja za ispunjenje EU Zelenog dogovora
2. Rekordnu godinu za aukcije obnovljivih izvora
3. Povratak potražnje za energijom
4. Zaoštavanje ravnoteže snabdevanja
5. Tržišta električne energije postaju integriranija

Zeleni dogovor

Prvo je konačno rešeno 12. decembra (Vidi: Bilten AERS # 529), kada je 27 država članica prihvatilo je obavezujući cilj smanjenja emisija od 55% do 2030., pa se sada fokus premešta na realizaciju te mete i omogućava EU da izbegne početak godine sa vanrednim budžetom, navode analitičari škotske firme.

Pažnja će biti usmerena na napredak u nacionalnim energetske i klimatskim planovima, kao i na EU šemu za trgovanje emisijama (ETS). Kontroverzniji mehanizam prilagođavanja granica ugljenika verovatno će se sporije razvijati nego što bi Brisel želeo, smatraju u Vud Mekenziju.

Zelene aukcije

Što se tiče aukcija za OIE, EU ih planira za mamutskih 45 GW kapaciteta, što je znatno veći total nego poslednjih godina. Ukupno se sastoji od 17 GW vetra i 6 GW solarne PV, dok su preostale aukcije tehnološki neutralne ili se primenjuju na nekoliko izvora.

Prethodni ishodi aukcija, doduše, ukazuju na to da ne postoji garancija da će se ciljni obim postići. Ali u protekle tri godine, na evropskim aukcijama zabeležena je prosečna stopa dodele od 70%. Ako se isti nivo uspeha postigne 2021. godine, mogli bismo videti više od 30 GW dodeljenih kapaciteta.

Potrošnja energije

Najblaža zabeležena zima 2019/2020 praćena nacionalnim blokadama stavila je veliko opterećenje na potražnju za energijom u Evropi tokom 2020. godine. Ograničena aktivnost i kasnija ekonomska recesija izazvali su pad nacionalne potražnje za električnom energijom između 10% i 20% na glavnim tržištima u regiji. Obnovljivi izvori energije bili su sve agresivniji, potiskujući u gubitke sektore uglja i gasa. Ugalj je dodatno pritisnut jeftinim gasom, što je čak i najefikasnije elektrane na uglal učinilo nekonkurentnim.

„Jednom kada se ublaže vladina ograničenja i oporave industrijske aktivnosti 2021. godine, potražnja za energijom će se vratiti i očekujemo da će to podržati veće cene u drugoj polovini 2021.“, navode analitičari Wood Mac-a.

Problem ravnoteže snabdevanja

Kako se potražnja za energijom oporavlja, mrežni operateri će biti sve izazovniji potrebom da obezbede dovoljno otpremnog kapaciteta u vremenima prekida i perioda slabe proizvodnje iz OIE. Ovaj debalans došao je do izražaja u četvrtom kvartalu 2020. i preneće se u 2021.

„U nedostatku većih dodatnih fleksibilnih resursa, pritisak na snabdevanje 2021. godine određivaće dostupnost postojećih kapaciteta i stepen zatvaranja termoelektrana. Sposobnost evropskih elektroenergetskih sistema da se nose sa zimskim izazovima biće važan pokazatelj budućih zahteva za fleksibilnim sistemom snabdevanja i smer politike u pitanjima sigurnosti i pouzdanosti sistema,“ dodaju iz Vud Mekenzija. Samo 3% električne energije proizvedene u svetu trguje se između zemalja, a većina toga se događa u Evropi. Prekogranične dalekovodne veze i integracija evropskog energetskog tržišta porasli su otkad je tržište liberalizirano.

Integracija tržišta

„S kontinuiranim rastom proizvodnje energije iz vetra i sunca i njegovim uticajem na tržišnu ravnotežu, sve je veća potreba za raznolikošću u nacionalnom snabdevanju.

Tržišna integracija biće visoko na dnevnom redu regulatora i kreatora politike 2021. godine. Ključni događaji u ovom području će uključivati:

Transevropsku berzu zamene rezervi

(TERRE), spajanje tržišta dan unapred, razvoj interkonektora i, naravno, ulazak Brexit slona u sobu”, rekao je Rori Makarti (Rory McCarthy), vođ analitičkog sektora u konsultskoj firmi iz Edinburga.

Najnovija nemačka TE na uglj poslednja za zatvaranje

BERLIN - Najnovija nemačka elektrana na uglj - Uniperova 1,1 GW Datteln 4 - biće poslednja koja će se zatvoriti u sklopu postupnog ukidanja te fosilne sirovine do kraja 2038. godine, objavio je nacionalni energetski regulator.

BNA je objavio preliminarni raspored za obavezno zatvaranje nemačkih TE na kameni uglj koje počinje najkasnije do 2027. godine, a Datteln 4 je poslednji na listi. Ta elektrana je započela proizvodnju električne energije početkom ove godine.

Izvršni direktor Unipera Andreas Schierenbeck ponovio je nameru kompanije da održi Datteln 4 u pogonu do kraja 2038. godine, preneo je nemački list **Rheinische Post**.

Među ostalim jedinicama koje su na dnu liste BNA su termoelektrane koje su počele komercijalne operacije između 2013. i 2015.

Međutim, kompanije se mogu izjasniti za prevremeno zatvaranje putem nemačke tenderske šeme koja nudi plaćanja operaterima postrojenja do 2026. godine.

Uniperovi rivali RWE i Vattenfall zatvoriće do kraja ove godine dve elektrane na uglj stare samo šest i pet godina - nakon povoljnih uslova kompenzacije, osvojenih u prvom krugu tendera.

Sledeći tender za prevremeno zatvaranje pogona odnosi se na kapacitete od 1,5 GW i prima ponude do 4. januara.

Iako Berlin želi postupno da ukine kameni uglj i lignit do kraja 2038. godine, neki analitičari računaju da će se mnoge jedinice zatvoriti ranije zahvaljujući sve većem teretu troškova na emisije ugljenika u okviru EU ETS sistema. Referentna vrednost dozvole za emisiju tone CO2 kretala se rekordno visoko u poslednjoj nedelji 2020., iznad 33 EUR, piše **Montel**.

Zatvaranje postrojenja na lignit predviđeno je posebnim sporazumima između nemačke vlade i operatora elektrana. RWE-ova jedinica Niederaussem D (297 MW) prva je koja se zatvorila po tom ugovoru.

ACER odobrio metodologiju za korišćenju prihoda od zagušenja kod raspodele prekograničnih kapaciteta

LJUBLJANA - Evropska Agencija za saradnju nacionalnih energetske regulatora (ACER) objavila je 4. januara svoju Odluku o metodologiji za upotrebu prihoda od zagušenja koje operatori sistema za prenos električne energije od zagušenja ostvaruju prilikom raspodele prekograničnih prenosnih elektroenergetskih kapaciteta.

Metodologija pruža sledeće elemente:

- Postavlja uslove pod kojima se prihodi od zagušenja koji nastaju dodelom prekograničnih kapaciteta mogu koristiti u skladu s Uredbom EU o unutrašnjem tržištu električne energije.
- Postavlja uslove pod kojima se prihodi od zagušenja mogu staviti na zasebnu liniju internog računa za buduću upotrebu u te svrhe, postupak raspodele prihoda od zagušenja i detalje o rukovanju odvojenom linijom internog računa.

- Određuje koliko dugo se prihodi od zagušenja mogu stavljati na takvu internu računovodstvenu liniju.

Odluka je usvojena u skladu s Uredbom EU o unutrašnjem tržištu električne energije i odobrava metodologiju koju su OPS-ovi dostavili ACER-u 3. jula 2020, objavljeno je na **portalu** Agencije.

ACER: Javna rasprava o definiciji regiona za obračun kapaciteta

LJUBLJANA - Agencija Evropske unije za saradnju energetske regulatora (ACER) organizuje od 5. do 25. januara javnu raspravu o predloženim izmenama i dopunama predloga operatora prenosnih sistema koji definišu regione za izračun kapaciteta.

Predlogom je predviđeno da se sve granice zone trgovanja za Evropsku uniju smeste u različite regione za obračun kapaciteta, uzimajući u obzir različite međuzavisnosti između njihovih prekograničnih kapaciteta.

Efikasna koordinacija između granica zone trgovanja omogućava optimalno korišćenje prenosne infrastrukture širom Evrope, u korist potrošača, navodi **ACER**.

Poljska emituje 70% ukupnog metana iz evropskih ugljenokopa

LONDON - EMBER, nezavisni klimatski think-tank u najnovijem izveštaju pokazuje da je Poljska odgovorna za 70 odsto emisija metana iz ugljenokopa u EU. Prema podacima iz 2018. godine, 659 kilotona metana koji se emituje iz poljskih rudnika uglja ekvivalent je 56,7 miliona tona ugljen-dioksida, pri čemu jedna tona metana odgovara 86 tona CO₂. Vidi Tabelu:

Cena dozvole za emisiju tone CO₂ iznad 34 EUR

FRANKFURT - Cene dozvola Evropske unije za emisije tone ugljendioksida (EUA) dostigle su najvišu vrednost od 34,25 evra 4. januara kada je započela četvrta faza EU sistema trgovanja emisijama (EU ETS), što dodatno obeshrabruje korišćenje uglja u proizvodnji energije.

Povećanje je posledica zaustavljanja sveže ponude koja na tržište ulazi s dnevnih aukcija, kao i olakšanja zbog sporazuma o Brexitu postignutog 24. decembra, čime je izbegnut najgori ikada ekonomski scenario u Evropi, piše **S&P Global Platts**.

Referentni terminski ugovor od 21. decembra porastao je za čak 4,7%, na 34,25 EUR / t - što je novi rekord na evropskoj Ice Futures berzi, jer je

cena električne energije nemačkog osnovnog opterećenja Cal 22 porasla 1,5%, a sirova nafta Brent napredovala je 3,1%.

Argus Media: Zamena goriva i COVID gasile evropske TE na uglj u 2020.

LONDON - Slaba ukupna potražnja za električnom energijom, jaka konkurencija prirodnog gasa i rastuća proizvodnja obnovljivih izvora energije teško su pogodili proizvodnju električne energije iz uglja u Evropi u 2020. godini, piše 4. januara **Argus Media**.

Dugoročni pad upotrebe uglja može se, međutim, usporiti ili zaustaviti 2021. godine dok se ekonomije oporavljaju od COVID-19, ocenjuje Argus.

Godišnja proizvodnja električne energije iz uglja u Nemačkoj, Poljskoj, Španiji, Francuskoj i Velikoj Britaniji trebalo bi da je pala za četvrtinu na oko 117,5 TWh - odnosno za 13,4 GW - u 2020. godini, pokazuju podaci mrežnog operatera.

Relativno nagli pad uvoza uglja u Evropu ove godine u odnosu na proizvodnju TE na uglj zahtevao je veliko povlačenje zaliha širom kontinenta, stvarajući probleme u snabdevanju pred zimu i doprinoseći nedavnom rastu cena.

U miksu fosilnih goriva, uglj je posebno teško pogođen sa padajućim cenama prirodnog gasa. Udeo kamenog uglja u ukupnoj proizvodnji

fosilnih goriva u šest analiziranih zemalja opao je za tri procentna poena na 22% u 2020. godini, dok je udeo gasa porastao za četiri boda, na 56%, a udeo ostalih goriva - uglavnom lignita - za jedan bod na 22%.

Argus procenjuje da je istiskivanje uglja gasom u 2020. godini iznosilo 19,5 TWh od ukupno 34,8 TWh pada proizvodnje električne energije iz uglja, dok je kombinirani efekat slabije potražnje za energijom, delimično kompenzovan nižom nuklearnom proizvodnjom, predstavljao dodatnih 8,2 TWh pada.

Rast proizvodnje energije iz vetra i sunca u šest zemalja porasla je za 29,5 TWh u 2020. godini i uzrokovala oko 6,6 TWh pada proizvodnje iz uglja, pokazuje Argusova analiza.

IEA je u izveštaju iz decembra saopštila da očekuje da će se evropska potražnja za električnom energijom oporaviti za 2,3% tokom 2021. godine, ali da će i dalje biti manja za 2% u odnosu na nivo iz 2019. godine. (Vidi: [BILTEN AERS # 530](#))

Nemački „zeleni rat“ u 2021.

FRANKFURT - Nemačka sa 2021. godinom započinje "zeleni start" sa isključivanjem prve elektrane na uglj i osetnim povećanjem cene CO2 u transportu, ali kritičari kažu da naponi nisu dovoljni za borbu protiv klimatskih promena.

Mere su rezultat velikih kompromisa unutar vladajuće koalicije kancelarke Angele Merkel.

Od 1. januara 2021. vlada će naplaćivati 25 evra po toni emisije ugljendioksida koju ispušta sektor transporta i grejanja. Vlada je prvobitno predlagala da povećanje bude 10 evra po toni, ali je popustila pod pritiskom kritika stranke Zelenih, ekologa i naučnika u zemlji.

Cena će porasti na 55 evra do 2025. godine, a o njoj će se odlučivati na aukciji od 2026. godine.

Nemci će osetiti efekte kroz rast cena dizela i benzina na pompama, kao i troškova grejanja stanova i zgrada.

U budžet 56 mlrd EUR od EU ETS dozvola

Vlada očekuje da će u naredne četiri godine prikupiti 56,2 milijarde evra od kompanija koje kupuju nove dozvole za emisije CO2 ili "prava na zagađenje".

Takođe je 1. januara 300-megavatna elektrana na lignit Niederaussem D u blizini Kelna, postala prva koja se zatvorila u sklopu nemačkog ukidanja uglja do 2038. godine. Prema istom zakonu, nekoliko elektrana na uglj neće raditi od

januara, čime će biti uklonjen sa tržišta. ukupan kapacitet od 4,7 gigavata

Uprkos zelenoj reputaciji u inostranstvu, Nemačka se i dalje u velikoj meri oslanja na uglj, delom i zbog odluke Merkelove da napusti nuklearnu energiju nakon katastrofe u Fukušimi 2011. godine.

U trećem kvartalu 2020. godine nešto više od polovine električne energije proizvedene u evropskoj ekonomiji dolazi iz neobnovljivih izvora, a samo uglj čini 26 odsto.

Izuzeci i kritike

Cena ugljenika od 25 evra neće "dati potreban doprinos" Nemačkoj da ispunji svoje obveze prema pariskom klimatskom paktu iz 2015. godine, rekla je Kristine Averbek (Christiane Averbeck), direktorka ekološke grupe Climate Alliance Germany. Ona smatra i da je porez na CO2, dozvolio previše izuzetaka za "cele grane industrije" i da je ograničen prenisko da bi stvarno promenio ponašanje.

Udruženje automobila ADAC izračunalo je da će benzin i dizel sada koštati sedam, odnosno osam centi po litri.

Manji dodatak za OIE u računima

Kako bi ublažila efekte potrošačima, vlada će smanjiti takozvani EEG dodatak koji plaćaju Nemci u cilju finansiranja pomaka prema zelenoj energiji. Izgubljeni prihod nadoknadiće se prihodima ostvarenim poskupljenjem ETS dozvola.

Ekolozi su se takođe okomili zbog planiranih isplata u iznosu od nekoliko milijardi evra energetske kompanijama kao naknadu za isključenja termoelektrana, zajedno sa 40 milijardi eura državne pomoći za regione koji zavise od rudarskih i energetske poslova.

Pandemija pomogla Nemačkoj da prebaci cilj smanjenja emisija CO2

BERLIN - Prema jednoj novoj analizi, Nemačka je premašila svoj cilj smanjenja emisije gasova efekta staklene bašte (GHG) u 2020. godini, kao rezultat posledica pandemije koronavirusa.

Analiza koju je 4. januara objavio think tank **Agora Energiewende** kaže da su emisije GHG u Nemačkoj 2020. godine bile za 42,3 % niže od referentne 1990. godine, što premašuje cilj od 40%, javila je novinska agencija **Xinhua**.

Prema procenama Agore, dve trećine pada emisije CO2 u Nemačkoj posledica su pada potrošnje energije u industriji i transportu usled krize Covid-19.

Bez efekata Covid-19, emisije CO2 u Nemačkoj smanjile bi se za samo 37,8 %, pokazalo je istraživanje.

"Realni efekti zaštite klime postignuti su 2020. godine samo u elektroenergetskom sektoru, gde se smanjenje CO2 pripisuje zameni uglja gasom i obnovljivim izvorima", ocenjuje Agora.

Rekordan pad cena struje u najvećoj evropskoj ekonomiji

FRANKFURT - Veleprodajne cene električne energije u Nemačkoj znatno su pale u 2020. godini u odnosu na godinu pre, prema analizi Instituta za ekonomiku energetike (EWI) na Univerzitetu u Kelnu.

Prosečna veleprodajna cena od 30,47 evra po megavat-satu bila je za preko sedam evra niža nego u 2019, prenosi portal **Clean Energy Wire**.

Prema analizi, tri glavna razloga za to su: niži troškovi goriva, pad potražnje za električnom energijom kao rezultat pandemije i rekordna količina električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora.

Velika Britanija i EU razrađuju detalje o energetske saradnji

BRISEL, LONDON - Britanski operateri sistema za transport gasa i prenos električne energije moraju dogovoriti nove radne aranžmane s telima EU nakon izlaska Velike Britanije iz EU, a time i prestanka njihovog učešća u

telima poput energetske regulatora ACER, odnosno udruženja operatora sistema prirodnog gasa i električne energije Entso-G i Entso-E, piše 8. januara Argus Media.

Velika Britanija i EU dogovorile su se da će zajedno raditi na razvoju novog okvira kako bi se osigurala saradnja u pitanjima kao što su sigurnost snabdevanja i razvoj novih mreža, ali još nisu odlučile u kojem će to biti obliku. Trgovinski sporazum precizira da novi okvir neće uključivati niti dodeljivati status uporediv sa članstvom u tim telima.

Još uvek postoji određena dugoročna neizvesnost, budući da energetska klauzula trgovinskog sporazuma između Ujedinjenog Kraljevstva i EU ima za datum prestanka 30. juni 2026. Ali britansko Odeljenje za poslovnu, energetske i industrijsku strategiju (Beis) reklo je za Argus da je "normalno" da okvirni trgovinski sporazumi uključuju klauzule o raskidu, s tim što ugovor omogućava da se sporazum obnavlja svake godine od 30. juna 2026. godine. Beis je "ubeđen" da će se Velika Britanija i EU uveriti u koristi njihove saradnje u oblasti prenosa energije u narednih nekoliko godina.

Rumunski energetska regulator ponovo pod udarom kritike

BUKUREŠT - Rumunski regulator tržišta energije ANRE ponovo se našao na udaru kritika 5. januara, nakon što je jednako kontroverznim predlogom pokušao da popravi problematičnu liberalizaciju tržišta električne energije u maloprodaji, objavljuje lokalni portal *romania-insider.com*.

ANRE je izradio naredbu koja omogućava domaćinstvima da potpišu ugovor o slobodnom tržištu sa snabdevačem kojeg

odaberu do kraja marta (za razliku od kraja januara prema postojećim propisima) i izbegnu veću cenu električne energije koju prema trenutno zadanim postavkama od 1. januara tarifiraju dobavljači.

Međutim, energetska stručnjaci upozoravaju da ova naredba vidljivo favorizuje postojeće snabdevače električne energije.

Na osnovu postojećih propisa, potrošači u domaćinstvu koji do kraja decembra nisu izabrali snabdevača sa slobodnog tržišta, plaćaće višim cenama svoje postojeće dobavljače sve dok ne potpišu ugovor o slobodnom tržištu s novim (ili postojećim) snabdevačem.

Nacrt ANRE-ove naredbe predviđa da će domaćinstva koja potpišu ugovor sa postojećim dobavljačima moći da povrate razliku u ceni plaćenu u tom periodu. Ova opcija nije dostupna za klijente koji potpišu sa novim snabdevačem, pa mediji primećuju da je ANRE liberalizaciju tržišta rešio na način koji favorizuje velike postojeće snabdevače (Electrica, Enel, E.On i ČEZ). Istovremeno, regulator nije obavestio domaćinstva o ovoj važnoj promeni.

Kao odgovor na najnovija dešavanja, ministar energetike Virgil Popescu rekao je da će vlada "pričekati i videti" do sredine januara, a zatim odlučiti da li mora uskočiti "kako bi pomogla domaćinstvima da naprave najbolji izbor".

Aluminijumska industrija koristi 6% globalnih kapaciteta TE na uglj

LONDON - Ukupno je aluminijumska industrija u 2019. godini koristila 918 TWh električne energije za elektrolizu, od čega 588 TWh iz elektrana na uglj. To znači da je elektroliza aluminijuma odgovorna za 6% ukupne globalne proizvodnje električne energije iz uglja, koja je - prema IEA - te godine iznosila oko 10.000 TWh, prenosi portal klimatskog i energetska think-tank Ember.

Samo u 2019. godini električna energija na uglja koja se koristi za elektrolizu aluminijuma rezultirala je sa 636 miliona tona emisije CO₂, pri čemu dominantno mesto zauzimaju Kina i Indija.

Global Energy Monitor - koji globalno prati elektrane na uglj - utvrdio je da 84 GW kapaciteta elektrana na uglj koje proizvode električnu energiju za kombinatne aluminijuma, od čega 82 GW samo u Kini i Indiji.

Smanjenje cene gasa na veleprodajnom tržištu Bugarske

SOFIJA - Bugarski energetska regulator odobrio je smanjenje veleprodajne cene prirodnog gasa na 26,93 leva (16,89 USD / 13,77 evra) po MWh u januaru sa 27,70 leva po MWh u decembru.

U svojoj odluci, Regulatorna komisija za energiju i vodu (EWRC) rukovodila se informacijama o tržišnim indeksima evropskih gasnih čvorišta i prosečnom kursu evra / dolara Evropske centralne banke za decembar saopštio je 1. januara regulator.

EWRC je takođe uzeo u obzir nove količine prirodnog gasa iz Azerbejdžana koje je Bugarska počela od 1. januara da prima preko Transjadranskog gasovoda (TAP).

Prema izmenama bugarskih energetska propisa uvedenih prošle godine, javni snabdevač gasa Bulgargas dužan je da na mesečnom nivou odredi veleprodajnu cenu gasa, umesto kvartalno.

Bugarska trenutno gotovo sav potreban prirodni gas uvozi iz Rusije, prenosi **SeeNews**.

U martu je Bulgargas dogovorio smanjenje cene ruskog gasa za 40,3% na osnovu sporazuma između Evropske komisije i ruskog Gasproma. Bulgargas i Gasprom promenili su formulu za određivanje cene ruskog gasa, postavivši kao glavnu komponentu cenu na regionalnim tržištima umesto cene korpe naftnih derivata.

Kongres SAD izglasao Zakon NDAA koji pretenduje da blokira Severni tok

VAŠINGTON – Oba doma američkog kongresa, Predstavnički i Senat započeli su 2021. godinu usvajanjem Zakona o odobrenju nacionalne odbrane (NDAA), koji uključuje sankcije namenjene blokiranju projekta Severni tok 2.

Portal Atlantskog saveta smatra da će ove odluke "gotovo sigurno blokirati realizaciju projekta".

Gasprom i partneri u projektu su, međutim, obavestili danske vlasti da će 15. januara nastaviti rad na finalizaciji preostale sekcije kroz ekskluzivne vode Baltika te zemlje.

U jesen 2020. godine, predloženi krug dodatnih sankcija za projekat Severnog toka 2 dobio je dvostranačku podršku u Kongresu i uvršten je u NDAA na razmatranje u decembru. Sredinom decembra i Dom i Senat dali su konačno odobrenje, ali je predsednik Tramp je tada stavio veto usprotivivši se odredbama koje ograničavaju povlačenje trupa iz Avganistana i Evrope.

To je zahtevalo da Dom i Senat dvotrećinskom većinom nadglasaju veto, što je konačno postignuto 1. januara 2021. godine.

Novo usvojeno zakonodavstvo uvodi sankcije policijskog nadzora od strane američkih ministarstava državne uprave i finansija. Moraju odmah identifikovati „brodove koji se bave postavljanjem cevi na dubinama od 100 stopa ili više ispod nivoa mora za izgradnju projekta gasovoda Severni tok 2, projekta gasovoda Turski tok, ili bilo kog drugog projekta koji je naslednik nekog od tih projekata."

Norveška kompanija odustala od sertifikacije Severnog toka 2

OSLO – Međunarodna kompanija za certifikaciju i klasifikaciju Det Norske Veritas (DNV GL) potvrdila je 3. januara da prestaje sa svim aktivnostima na sertifikaciji gasovoda Severni tok 2 zbog novih američkih sankcija

„DNV GL obustavlja sve aktivnosti provere sistema gasovoda u skladu sa sankcijama i to će važiti sve dok sankcije budu na snazi“, navodi se u saopštenju kompanije koje prenosi **RBK**.

Inspekcija gasovoda je neophodna na njegovom danskom delu.

Brod „Fortuna“ će početi da polaže cevi gasovoda u isključivoj ekonomskoj zoni Danske 15. januara, saopštila je ranije Danska pomorska uprava.

Danska energetska agencija je ranije saopštila da inspekciju može da vrši bilo koja treća strana koja može da izda sertifikat.

Kompanija je glavni partner „Severnog toka“ i „Severnog toka 2“. DNV GL je u novembru prošle godine prestao da pruža usluge brodovima koji servisiraju Severni tok 2, navela je kompanija. „Sada će naša kompanija zaustaviti sve

aktivnosti radi provere sistema gasovoda“, rekao je Coovney.

Kako je naglašeno u DNV GL, odluka je objavljena nakon usvajanja novog zakona u američkom Kongresu, prema kome kompanije koje pružaju usluge testiranja, verifikacije ili sertifikacije za Severni tok 2 podležu sankcijama.

U SAD su 1. januara stupile na snagu odredbe Zakona o odobrenju nacionalne odbrane, koje uključuju proširenje sankcija za gasovode Severni tok 2 i Turski tok.

TurkStream isporučio u Evropu 5,8 mlrd m3 gasa 2020. godine

ISTANBUL - Preko 5,8 milijardi kubnih metara (bcm) ruskog gasa prebačeno je prošle godine u Evropu iz Turske gasovodom Turski tok (TurkStream), rekli su za list **Daily Sabah** industrijski izvori.

Nakon što je u 8. januara 2020. aktiviran gasovod, ruski gas transportovan je tim putem potrošačima u Bugarskoj, Grčkoj, Makedoniji i Rumuniji, prenosi 3. januara turski dnevnik.

TurkStream čine dve cevi duge 930 kilometara koje se protežu od Rusije do Turske ispod Crnog mora, kao i dve odvojene kopnene linije duge 142, odnosno 70 kilometara.

Ukupni kapacitet projekta je 31,5 bcm godišnje. Prva linija kapaciteta 15,75 bcm namenjena je za snabdevanje Turske, a druga, istog kapaciteta, ruski gas dalje vodi u Evropu kroz Bugarsku.

Terminal za prihvatanje gasa u Kiyıköy, u Turskoj, izgradila je kompanija South Stream u vlasništvu Gasproma. Dve kopnene linije projekta odatle transportuju gas prema unutrašnjosti Turske, odnosno ka Bugarskoj.

Turska državna kompanija BOTAŞ izgradila je kopnenu liniju dugu 70 kilometara kako bi se povezala s turskom mrežom. Onshore liniju dužine 142 kilometra, koja se proteže do tursko-evropske granice u regiji Trakija, izgradilo je zajedničko ulaganje BOTAŞ-Gasprom.

Tranzit ruskog gasa kroz Ukrajinu pao za 38%

KIJEV - Tranzit gasa iz Rusije za evropske zemlje kroz Ukrajinu u 2020. iznosio je 55,8 mlrd. m³, što je za 38% manje nego godinu dana ranije. Istovremeno je uvoz gasa iz Evrope u Ukrajinu iznosio 15,9 mlrd. m³, što je za 12% više nego 2019. godine, javlja **Tass**.

U južnom smeru tranzit je iznosio 3,9 mlrd. m³, što je za 70% manje nego 2019. godine. Kao razlog za to, ukrajinski operator gasovodnog sistema TSOUA ističe otvaranje novih gasovoda prema Evropi.

Može li azerbejdžanski gas konkurisati Gaspromu u Bugarskoj i Grčkoj?

MOSKVA, BAKU - Poslednjeg dana 2020. godine, na evropsko tržište su prvi put cevovodom direktno stigle prve isporuke prirodnog gasa iz Azerbejdžana, preko Transjadranskog gasovoda (TAP), poslednjeg kraka Južnog gasnog koridora (SGC), saopšteno je iz kompanije SOCAR.

Prema ruskoj agenciji **TASS**, Azerbejdžan će godišnje isporučivati tim putem i po milijardu kubnih metara gasa Bugarskoj i Grčkoj.

Sergej Kapitonov, analitičar u Energetskom centru Moskovske škole za upravljanje Skolkovo, napominje da milijarda m³ azerbejdžanskog gasa predstavlja trećinu godišnje potrošnje Bugarske i petinu potreba Grčke.

Ruski analitičari ne isključuju mogućnost da Gasprom, pokuša da blokira konkurenciju i poveća izvoz konkurentnim cenama evropskim kupcima, prilagođavajući kao i do sada tarife zavisno od isporučenih količina.

Gasprom: Izvoz u 2020. pao na 179 bcm, proizvodnja na 453 bcm

MOSKVA - Izvoz ruskog gasa gasovodom za kupce izvan bivšeg Sovjetskog Saveza dostigao je 179,3 milijarde kubnih metara (bcm) u 2020. godini, u odnosu na 199,2 bcm koliko je prijavljeno za 2019., **saopštio** je Gasprom.

Kompanija je takođe navela da je njena proizvodnja prirodnog gasa iznosila 452,7 milijarde kubika u 2020. godini, u odnosu na 500,3 bcm u 2019. godini.

Češka novim gasovodom gradi stratešku poziciju u tranzitu

PRAG - Prve pošiljke prirodnog gasa krenule su sa novom godinom novim gasovodom visokog pritiska Capacity4Gas kojim Češka nastoji da poboljša snabdevanje ovim energentom i da izgradi stratešku poziciju u međunarodnom tranzitu gasa.

Gasovod dug 150 kilometara i kapaciteta do 27,5 milijardi kubnih metara (bcm) godišnje transportovaće kroz Češku ruski gas, od severne do zapadne granice Nemačke.

Na severnoj granici Češke s Nemačkom novi gasovod priključuje se na gasovod Eugal, koji transportuje gas iz čvorišta na Baltičkom moru, a na zapadnoj granici nadovezuje se na gasovod Megal i sistem transporta do granice Nemačke i Francuske.

"Projekat povećava transmisijske kapacitete (na ulaznoj tački za nekih 35 bcm godišnje za potrebe Češke i tranzit prema Slovačkoj)", stoji na **web stranici** češkog operatora Net4Gas.

Nova infrastruktura jača vezu Češke i srednje i istočne Evrope sa zapadnoevropskim gasnim čvorištima i time obezbeđuje pristup više izvora snabdevanja gasom, "uključujući planirane LNG terminale u Nemačkoj", dodaje kompanija.

Gradnja plinovoda Capacity4Gas počela je 2017. godine a stajala je više od 540 miliona evra.

Petrol kompletirao kupovinu distributera struje E3

LJUBLJANA - Slovenačka energetska grupacija Petrol dovršila je u utorak kupovinu stopostotnog poslovnog udela u distributeru električne energije E3, nakon što je s prodavcem Elektro Primorska ispunila suspenzivne uslove, objavio je Petrol na stranicama Ljubljanske berze.

Prema izveštajima **slovenačkih medija**, Petrol je za novogoričkog distributera, aktivnog u zapadnoj Sloveniji, platio oko 15 miliona evra. Ugovor o kupovini E3 potpisan je u februaru 2020. godine.

Ključna delatnost Petrola je trgovina derivatima nafte, uz mrežu od 660 benzinskih stanica u Sloveniji i regionu bivše Jugoslavije. Pored toga prodaja i distribucija prirodnog gasa, kao i proizvodnja, prodaja i distribucija električne i toplotne energije.

Počeo komercijalni rad LNG terminala na Krku

OMIŠALJ - Prvi LNG tanker, brod Tristar Ruby sa 155.000 kubika američkog utečnjelog prirodnog gasa (LNG), doplovio je u 1. januara do plutajućeg LNG terminala u Omišlju, na ostrvu Krk, čime je počeo komercijalni rad tog terminala, saopštio je za Hinu direktor firme LNG Hrvatska Hrvoje Krhen.

LNG će posle regasifikacije biti gasovodom upućen kupcima, dodao je Krhen.

Komercijalni rad terminala počeo je nakon jednogmesecnog probnog rada svih postrojenja.

Plutajući LNG čine glavni deo - plutajuća jedinica za prihvatanje i regasifikaciju LNG-a (FSRU), odnosno brod LNG Croatia, zatim pristanište, pomoćna postrojenja i priključni gasovod do novog gasovoda Omišalj - Zlobin, kojim je terminal povezan s hrvatskim gasovodnim transportnim sistemom.

Brod LNG Croatia ima kapacitet rezervoara od 140.000 kubnih metara, s kapacitetom regasifikacije 300.000 m³ gasa na sat, odnosno 2,6 milijardi m³ gasa na godišnjem nivou.

Svi kapaciteti terminala zakupljeni su za sledeće tri godine. Do 2027. zakupljeno je 80 odsto kapaciteta, a u sledećim godinama, zaključno s 2035., oko polovine kapaciteta.

Evropski majorski u energetskej tranziciji Evrope u 2020.

LONDON - Do kraja 2020. godine, sve evropske velike naftne kompanije preuzele su dugoročne klimatske obveze. BP cilja na 5 milijardi dolara godišnje ulaganja sa niskim udelom CO₂ do 2030.

Equinor očekuje da će uložiti 11,6 milijardi dolara samo u obnovljive izvore energije do 2030. Royal Dutch Shell nije objavio u zbirnim brojevima svoje planove, ali je najavio ulazak u projekat izgradnje morskog vetroparka Hollandse Kust u vrednosti 1,4 milijarde evra i započeo rad na nizu velikih projekata proizvodnje vodoničnog goriva.

U grupi evropskih naftnih kolosa, britanski BP cilja na izgradnju zelenih kapaciteta od po 50 GW do kraja treće dekade, što je, primera radi podudarno cilju koji je sebi postavio francuski elektroenergetski gigant EDF.

Kako je pandemija koronavirusa srušila potražnju za naftom, ovaj sektor energetske privrede je nastojao da tome odgovori smanjenjem troškova, ali je upadljivo da su iz te strategije izostavili sektore obnovljivih izvora, piše portal **greentechmedia**.

Zapravo, pred kraj 2020. godine investicije u zelenu energiju su se samo ubrzavale. Norveški Equinor je kupio proizvođača solarne energetske opreme Scatec i udružio se s BP-om u razvoju jednog offshore vetro projekta. Italijanski Eni je kupio udeo od 480 megavata u vetroparku u britanskim vodama severnog mora Dogger Bank kapaciteta 3,6 gigavata.

Naftne kompanije neće, doduše, barem uskoro nadmašiti komunalne firme u značajnoj tranziciji ka obnovljivim izvorima, ali se već može definisati postepena orijentacija u tom smeru u kome ide i ostatak energetskeg sektora

